REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia. BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o serie 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiécare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe sése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov *Administrațiunea*, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etașiu I.: Pe un an 10 fl., pe sése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 or. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 80. Brașov, Sâmbătă 8 (21) Aprilie. 1900.

Cugetărĭ de Pascĭ.

II.

Se ḑice, că nimenĭ nu învață din esperințele altora, pățaniile proprii însĕ îl fac sĕ-și deschidă ochii.

Décă noi Românii, ca popor, n'am putut învĕța până acuma dela adversarii noștri, cu carĭ trăim într'o țéră, cum sĕ ne apĕrăm mai bine și mai cu succes drepturile nóstre naționale, cum sĕ scim mai bine validita puterea elementului nostru în lupta cu ei, atuncĭ cel puțin sĕ învĕțăm din propriele nóstre pățanii, cum trebue sĕ continuăm și sĕ ducem la un sfârșit bun lupta pe viéță și mórte, ce ni-se impune aḑĭ mai mult ca orĭ și când.

*

De un an și mai bine se vestesce prin țéră, că a sosit vremea înțelegerii și a împăciuirii între popórele din Ungaria și Transilvania și în deosebĭ noi Românii suntem îmbiațĭ cu frățietatea ungurésca.

Ce s'a întêmplat, ca sĕ se facă o astfel de minune? Cum de-odată stăpânitorii noștri au fost aprinșĭ de dorul de a-ne împăca? Óre simplul fapt, că s'a făcut o schimbare în șefia guvernului, putea sĕ motiveze o astfel de întorsĕtură neașteptată a lucrurilor?

Cum antagoniștii noștri seculari ajung de-odată a se gândi la o împăcare cu noi? Póte sĕ fiă serios și sincer acest gând al lor?

Nu voim sĕ urmărim esperințele, ce le am avut cu ei până în timpurile cele mai vechĭ, când cu pacea dela Eschileu, ci vom merge numai cu cincĭ-ḑecĭ de anĭ indĕrĕt. Atuncĭ stam cu arma 'n mână față în față. Și óre gânditu-s'au Kossuth cu ai sĕi serios și sincer la o împăcare cu noi? Misiunea lui Dragoș a fost numai o cursă pusă Românilor, în care însĕ s'a prins inimicul însu-și.

Cu doi-spre-ḑece anĭ mai târḑiu după căderea absolutismului austriac, conducĕtorii maghiarĭ, în împrejurările schimbate, recunosceau necesitatea de a afla un modus vivendi cu Românii. Dér ce au făcut? Au arangiat câte-va tămbălăurĭ de frățietate cu ocasiunea unor festivități, balurĭ etc., au ținut icĭ colo câte un discurs pe la adunările din comitate, pline de frase sforăitóre, despre înclinările lor frățescĭ față cu Românii, și în dietă au promis, că vor ține sémă și de trebuințele nóstre.

Ér resultatul? L'am vĕḑut la 1865 și la 1867. Cel dintâiŭ lucru al nou înființatului regim unguresc a fost de a nimici nu numai dreptul public al Transilvaniei, dér și drepturile câștigate ale Românilor prin legile transilvane din 1863/4.

Atuncĭ érăși s'a vîrît ispita între noi și ni-a șoptit: lăsațĭ, nu vĕ măhnițĭ prea tare, căcĭ naționalitatea și limba, precum și putința de a vĕ desvolta în cultura vóstră națională, vi-se vor garanta printr'o lege deosebită.

S'a adus și acéstă lege, care conține o adevĕrată caricatură a drepturilor naționalităților. Ér Românii, din națiune politică, de care au fost recunoscuțĭ prin legile transilvane, au ajuns sĕ fiă decretațĭ la 1868 numai ca apendice ai „națiunei politice unitare“.

Situațiunea politică a Românilor era adênc sdruncinată. Pierdute erau ródele jertfelor aduse pentru emanciparea lor națională. Ei nicĭ că mai erau recunoscuțĭ ca națiune de nouele legĭ ungurescĭ.

Dér Maghiarii, în fruntea cărora se aflau pe atuncĭ faimoșii deakiștĭ, nu încetau cu asigurările lor, că legile dela 1868 vor oferi naționalităților nemaghiare destul teren pentru libera lor desvoltare, și cu promisiunile lor, că vor face tot, ce numai se va puté pentru a-le mulțumi.

*

Trei-ḑecĭ și doi de anĭ de stăpânire ungurésca au trecut de atuncĭ. Ei au fost pentru noi Românii bogațĭ în pățanii. Nimic nu s'a împlinit însĕ din speranțele acelora, carĭ credeau, că se póte totușĭ afla acel modus vivendi între Românĭ și Maghiarĭ, pe care înzadar l'au fost căutat și unii și alții în anii 1860/61.

Preḑicerile pesimiste ale bărbaților noștri prevĕḑĕtorĭ nu numai, că s'au realisat, dér în realitate evenimentele au întrecut chiar cu mult temerile lor. Lucrurile au luat o direcțiune cu totul anormală, utopia contopirei rasselor diferite, séu a maghiarisării lor, a ajuns a fi un principiu conducĕtor în stat, ér legea dela 1868, ce era menită a fi un scut al limbei și desvoltării naționalităților, a ajuns în ḑilele nóstre sĕ fiă îndreptată, prin volnica interpretare a celor dela putere, în potriva și în scopul desmembrării lor.

*

Intre tóte popórele nemaghiare din acest stat, Românii au fost aceia — istoria va trebui s'o constate — carĭ au cunoscut mai bine periculele, ce le amenințau esistența națională.

In consecență ei trebuia sĕ lupte mai mult și mai energic pentru combaterea și delăturarea acestor pericule.

Cum au luptat și cu ce succes, este o întrebare, pe care tot istoria va avé s'o lămuréscă pe deplin, dér care totușĭ trebue sĕ ne preocupe și aḑĭ, întru cât se ivesce necesitatea de a-ne îndrepta pașii pentru continuarea luptei în viitor.

Și lupta trebue sĕ-o purtăm de aicĭ încolo cu mai mare vigóre ca orĭ și când. Orĭ dóră n'auḑițĭ croncănitul corbilor, carĭ aștéptă cu nerăbdare sĕ le cadă pradă corpul națiunei nóstre?

Corespondență din Paris.

Despre exposiția. — Ĕrăși despre exposiția — Tot despre exposiția.

D-le Redactor! Bîlciul lumii s'a deschis erĭ în ḑiua de Pascĭ, după-ce alaltăerĭ l'a inaugurat președintele republicei. Și, ca tot omul curios, am căscat și eu gura și am bătut podurile două ḑile. Adecă de, asta-i numai așa o manieră de-a vorbi. Gura am ținut'o închisă de gróza prafului, ér podurile le-am bătut așa cum îi bat Englesii pe Burĭ, bațĭ și te pomenescĭ mai bătut, decât cei pe carĭ îi bațĭ. Décă mĕ întrebațĭ, care e impresia aḑĭ, trebue sĕ mărturisesc, că ea e durerósă. Nu e inima, care mĕ dóre de cele vĕḑute — nicĭ n'aș cuteza sĕ spun în public așa ceva — ci piciórele și tot trupul. Alaltăerĭ am stat trei ceasurĭ la un loc, — décă se póte numi „loc“ acel milimetru pătrat, la care mĕ reduseseră vecinii — și tot ce-am vĕḑut a fost pălăria lui Loubet, ér erĭ am umblat șése ceasurĭ, ca sĕ vĕd cât mai mult din esposiția, și am vĕḑut prea multe ca sĕ pot vedé ceva.

Dér s'o luăm cu duhul blândeții și sĕ începem cu Sâmbătă. Precum am spus deja, din cortegiu n'am putut vedé decât pălăria lui Loubet. Dér și asta e mult când te gândescĭ, că baronul Christiani e ĕrăși agrațiat. De astă-dată însĕ pălăria a ajuns neturtită în palat. Ci-că a fost însĕ frumos cortegiul. Décă n'am vĕḑut nimic, am auḑit însĕ mult, căcĭ Franțuzu strigă cu orĭ-ce ocasiă. „Vive l'armée!“ „Vivent les Boërs!“ și alte multe, numai „Vive Loubet“ nu se auḑia. Ba rĕutăcioșii spun, că a strigat un individ „Vive Loubet“ și un gardian, care era aprópe, așa s'a spăriat, că l'a dus la secția. După interogator i-au dat însĕ drumul fiind „inofensiv de altfel“ și fiind înscris deja în catastif ca unul, care cu câțiva anĭ înainte strigase „Vive Casimir Périer!“ Dér e caracteristică anecdota acésta... care de altfel nu e singura, ce se cântă pe séma lui Loubet.

Un tablou, care îmĭ va rĕmâné în vecĭ în memoria: Parisul iluminat. Tóte edificiile publice și multe dintre cele private au abordat steagurĭ și au fost iluminate Sâmbătă séra. Ținuturile din povestĭ nu pot fi mai frumóse. Mai ales când estĭ în „Place dela Concorde“ și jur împrejur vedĭ mii și mii de flăcărĭ, lumina acésta te îmbată. La drépta cresce din întunerec turnul Eiffel cu miile lui de lămpĭ electrice, ér aprópe de tot ai pórta esposiției atât de discret și totușĭ atât de frumos luminată.

A doua ḑi aveau sĕ trécă prin pórta acésta mai mult de-o sută de mii de curiosĭ. Pórta monumentală e într'adevĕr „monumentală“ prin mărimea ei, — nu însĕ prin monumentul de pe culmea ei. Acésta era sĕ fiă „o Parisiană“ și a devenit prea de tot o specie de Parisiene „moulin rouge“, a cărei buze par' că se mișcă pentru un ademenitor „pst! Monsieur!“

Esposiția încă nu-i gata și numai mulțumită muncii febrile, cu care se lucréză ḑi și nópte, va puté fi terminată peste 15 ḑile. Dér, care esposiția a fost gata în ḑiua deschiderii? Așa cum este însĕ e cea mai mare minune sĕvârșită de mână omenéscă în secolul acesta al minunilor și face onóre d-lui Picard, inspectorului ei suprem. Ceea-ce era gata și am admirat erĭ e silhueta acestor palate, carĭ îțĭ par săpate în zahar. Te dóre când te gândescĭ, că tot ce vedĭ acum va fi dĕrîmat peste o jumĕtate de an! Trei lucrurĭ vor rĕmâné însĕ: Podul Alexandru III, și parcul Nicolau II și Alexandru III cu cele două splendide palate ale artelor. Aceste vor rĕmâné Parisului, cum i-a rĕmas Palatul Trocadero, turnul Eiffel și róta cea mare cu un diametru de 100 de metri dela cele două esposiții din urmă.

Nefiind nimic sfârșit nu ne vom opri nicăirĭ, ci vom privi de astă-dată numai silhueta generală a esposiției. Esposiția e clădită pe amêndouĕ mărginile Senei între „Pont de la Concorde“ și „Pont de Passy“, o estindere de 2250 de metri. Intre aceste podurĭ se află „Pont des Invalides“ și „Pont de l'Alma“, carĭ sunt deschise comunicației, clădindu-se pe lângă fiă-care un pod ocasional reservat pentru visitatorii esposiției. Tot așa un pod ocasional e „Passerelle“. Podul „d'Iéna“ și noul pod „Alexandre III“ sunt de-asemenea reservate celor din esposiții. Intréga esposiția se împarte în trei părțĭ principale. „Invaliḑii“ și „Câmpii elizei“ împreunațĭ prin podul Alexandru III, „Cele două malurĭ ale Senei“ și „Champ de Mars“ împreunat cu Trocadéro prin „Pont d'Iéna“.

Partea dintâiŭ se estinde pe un teren de 300 m. lățime și un chm. lungime. La stânga Senei sunt cele două palate, în carĭ se espune mobilatură, decorațiune, clădire publică, și diverse industrii. Pe partea drépta cele două palate zidite în pétră, unul pentru artele frumóse, celelalte pentru arta retrospectivă franțuzéscă. Nicĭ unul dintre aceste palate nu-s încă deschise. Ceea-ce e gata însĕ și e admirabil e parcul cel neîntrecut clădit în trei lunĭ de ḑile.

Pe drépta, de-alungul Senei, urméză „le vieux Paris“ terminat deja, care îțĭ dă un aspect bizar al Parisului din vechime. Urméză serele, palatul orașului Paris și multe alte palate particulare, între carĭ și „casa întórsă“. La stânga rîului sunt în două șire înșirate palatele puterilor strĕine, dintre carĭ mai frumóse sunt cel italienesc, belgian și spaniol. Palatul României e unul dintre cele mai marĭ și e mai frumos decât al multor state. Deschis e numai palatul Herțegovinei, și Bosniei, destul de bine aranjat, dér fórte puțin național. Frescurile de pe zidurĭ, făcute de un pictor neamț, carĭ voesc sĕ represinte scene din istoria Bosniei și Herțegovinei, sunt fórte frumóse ca artă, fórte puțin adevĕrate însĕ. Urméză Palatul armatelor pe mare și uscat și ajungem la partea a treia și cea mai frumósă a esposiției.

Oblongul de 500 m. lățime și 1500 m. lungime, pe care îl formézā Champ de Mars și Trocadéro e cel mai frumos. Partea cea mai mare din Champ de Mars îl ia un palat zidit în formă de potcóvă, în care a espus tot ce se ține de mine, metalurgiă, țesăturĭ, vestminte, mecanică, alimente, agricultură, industriă chemică, mijlóce de transport, geniu civil, educațiă și învĕțământ, litere, sciințe și arte. In fund e marele palat al electricității. O cascadă gigantică va face cu ajutorul electricității sĕ vedem sărind smaralde, rubinurĭ, zafire, briliante etc., în loc de picăturĭ de apă. Pentru ca sĕ ne facem o idee de mărimea acestor palate, pomenesc, că numai sala de sĕrbărĭ din dosul secțiunei electricității e mai mare decât piața Brașovului. In mijlocul acestor palate e un parc admirabil. La stânga e „satul helvețian“ și „marea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

rótă". In faţă e turnul Eiffel, acest uriaş svelt, care îţĭ pare că cresce mereu. Urméză o mulţime de pavilióne bizare, panorame, diorame, telescoape etc., carĭ îţĭ aduc luna la un metru distanţă, te fac sĕ călĕtoresci într'un ceas prin lumea întrégă ş. a. m. Trecĭ puntea şi te urcĭ în Trocadero. La drépta, la stânga şi în dos sunt palatele coloniilor. Musica şi ţipetele Negrilor din tóte părţile Africei te fac sĕ te refugiezĭ pe terasa Trocadero. Vederea ce o ai de aicĭ nu se póte descrie.

Ceva mai departe e pavilionul rusesc, care e aprópe gata. Unde te întorcĭ tot de lucrurĭ rusescĭ dai. Podul cel mai frumos e „Alexandru III", de asemenea parcul cel mai frumos „Nicolaus II", tóte puterile strĕine au palatele la un loc, numai Ruşii îl au lângă Trocadero, şi între maşinĭ, la industrii, pretutindenĭ, Ruşii au locurile cele mai bune. Cu tótă frăţia între Ruşĭ şi Francesĭ, simţĭ că fratele mai mic îl linguşesce prea de tot pe puternicul sĕu frate, care pare mai mult un protector. — Poporul cel mai puţin representat sunt Englesii. Nicăirĭ nu vedĭ „secţia englezéscă", ér pavilonul lor e fórte modest. Dér se póte pricepe acéstă reservă din partea lor faţă de o ţéră, care îşĭ esprimă aşa făţiş antipatiile sale faţă de Englesĭ. In Paris pe tóte străduile se cântă cuplele de batjocură pe séma reginei Angliei. Dimpotrivă la pavilonul transvaalian e o aglomeraţie grozavă, deşi în el e puţin în afară de portretul lui Krüger. Dér acesta singur e în stare sĕ facă ca cel mai mic pavilion sĕ fiă cel mai frumos îmbodobit.

Inainte de a părăsi esposiţia, m'am urcat pe platforma rotitóre, care te duce prin tóte părţile de pe stânga rîului. Priveliştea e pe alócurea fórte frumósă, dér mai adese-orĭ nu vedĭ decât dosurile palatelor. Ceea-ce se vedea însĕ erĭ de pretutindenea, era mulţimea de ómenĭ, carĭ bîjbăiau prin întréga esposiţiă. La ora la care vĕ scriu, încă nu s'a terminat numĕrarea biletelor de întrare, carĭ s'au scos erĭ. Se crede, că cifra visitatorilor e de o jumătate de milion. Pe feţele tuturor se cetea mulţumire şi admiraţie, deşi nu era mai nimic gata din câte vedeau. Şi cerul par' că a vrut sĕ încununeze succesul ḑilei de erĭ, lăsând sĕ fiă o ḑi de vară caldă şi frumósă.

Munca de aprópe opt anĭ de ḑile e răsplătită. Francia va arăta lumei întregĭ cea mai frumósă dintre esposiţiile de până acum, ér când ea se va închide, vor rămâné în ţéră milióne aduse din tótă părţile locuite de ómenĭ culţĭ. Las sĕ urmeze câte-va cifre (după „Le Journal") carĭ arată interesul crescênd faţă de esposiţiile trecute şi care ne dă mijlocul de a prevedé cum va fi cercetată esposiţia din ăst an:

Media celor ce cercetau esposiţia într'o ḑi era la 1867 de 44,699, la 1878 de 65,789, la 1889 de 152,158, la 1900 se preţuesce 300,000.

Numĕrul total al visitatorilor a fost la 1867 de 8,179,920, la 1878 de 12,039,471, la 1889 de 28,121,975, la 1900 se preţuesce la 50,000,000.

Mai puţinĭ ómenĭ au fost la 6 Mai 1889 (ḑiua înaugurării) 36,922, mai mulţĭ 388.000 la ḑiua închiderii esposiţiei din 1889.

Strĕinii carĭ au venit se clasézĕ după naţionalitate în:

	1878	1889
Englesĭ	64.034	380,000
Belgienĭ	31,419	225,400
Nemţĭ	23,524	160,000
Italienĭ	16,417	38,000
Statele-Unite	14.550	115,000
Helveţienĭ	13,284	52,000
Spaniolĭ	10,834	56,000
Portughesĭ	10,834	3,500
Austriacĭ	9,122	32,000
Holandesĭ	7,380	10,000
Ruşĭ	6,346	7,000
Grecĭ, Românĭ, Turcĭ	6,346	5,000
Suedesĭ, Norvegienĭ	2,896	2,500
Japonesĭ	180	8,250
Chinesĭ	89	
Nicaragua	11	
Africa	?	12,000
Australia, Iava	?	3,800
In total	217,266	1,110,450

Trenurile au incasat cu 55 de milióne mai mult în 1878 decât în 1877 şi cu 78 de milióne mai mult în 1889 decât în 1888.

La esposiţia din anul acesta se crede, că au sĕ vină vre-o 3,000,000 de strĕinĭ. Décă fiă-care stă numai 10 ḑile în Francia şi cheltuesce numai 20 francĭ pe ḑi, căpĕtăm cifra uriaşe de 600,000,000 de francĭ, carĭ au sĕ rĕmână în Francia după esposiţiă.

Paris, în 16 Aprilie 1900.

Depestraje.

Alegerile în diecesa Aradului.

Sânt Nicolaul-mare, 16 April.

Sistemul nou înaugurat în diecesa Aradului cu ocasiunea ultimelor alegerĭ sinodale s'a demascat ca un sistem al vrajbei şi al terorismului.

Şi acésta a trebuit sĕ urmeze după-ce actualul episcop a dat frĕu liber în conducerea diecesei unor ómenĭ micĭ de inimă marĭ de patimĭ.

De lunĭ de ḑile aceştĭ ómenĭ au lucrat cu tóte mijlócele permise şi nepermise numai şi numai ca la alegerile sinodale sĕ scótă din urnă pe agreaţii lor.

Firele le-a condus noul pròtosincel *Mangra.* Acest călugĕr, se vede, că prin sărutarea ce a primit'o dela fiiul sdrobitorului de naţionalităţĭ la prânḑul de frăţietate de astă-vară, s'a molipsit de apucăturile electorale ale clicei tiszaiste-banffiste, şi a încercat a-le pune în practică la alegerile nóstre sinodale din anul acesta.

Aprópe în fie-care cerc, dér cu deosebire în cercurile nóstre din Bănat şi comitatul Aradului, terorismul şi ilegalităţile şi-au ajuns culmea la aceste alegerĭ sinodale.

Pe lângă o sumedenią de epistole private scrise tóte „în numele episcopului", în carĭ bieţii preoţĭ erau ameninţaţĭ cu foc şi sabią, décă nu vor împlini „voinţa episcopului" — au umplut diecesa cu apelurĭ datate „din conferenţa fruntaşilor românĭ din Arad şi provinţă", în carĭ „îngrijaţĭ" de sórtea diecesei impune candidaţii clicei. Dér n'a fost destul nicĭ cu atâta, ci acolo, unde n'au putut face din protopopĭ unelte electorale, au recurs la cel mai detestabil şi periculos mijloc: şi-au luat refugiul la administraţiunea politică, băgênd în biserică calul troian. Aşa d. e. solgăbirĕul G. Popa din Borosşebeş a citat la sine pe toţĭ birĕii din cercul sĕu dându le ordin strict, că cu cine sĕ voteze, ér notarul Micu din Dragoş pentru reuşita sa şi a celuilalt candidat a angajat pe toţĭ notarii, atât românĭ, cât şi *strĕinĭ,* sĕ facă corteşire pentru candidaţii clicei dela cârma diecesei. Apoi toţĭ sluşbaşii comunei au inundat bisericele.

Étă, d-le Red., modul „liber" şi „desinteresat", în care s'au efectuit alegerile de deputaţĭ sinodalĭ din diecesa Aradului.

La noi în Bănat le-au făcut clicaşilor cele mai marĭ servicii protopul ilegal instituit al Belinţului, Gerasim Serb şi protopopul aranjator de serenade P. Miulescu din Comloş. Ambi sĕptĕmânĭ întregĭ n'au făcut alta, decât au cutreierat prin comune, corteşind pentru candidaţii impuşĭ de pretinsa „conferentă a fruntaşilor".

Despre presiunile şi terorisările la aceste alegerĭ v'aşĭ puté scrie colĭ întregĭ. Mĕ mărginesc însĕ a aminti încă numai cum bieţii preoţĭ şi învĕţătorĭ sub diferite pretexte, din depărtărĭ marĭ, au fost citaţĭ la Consistoriu spre a primi cu privire la alegerĭ înviaţiunĭ „binevoitóre", dér pline de ameninţărĭ, aşa încât preoţii, în cele mai multe casurĭ nicĭ n'au permis ómenilor sĕ voteze, decât cu candidaţii oficiosĭ.

Ér décă vom face o mică comparare între alegerile din trecut şi cele de acum vom constata, că sub fostul episcop unor ómenĭ ca d-nii Mocsonyi, Babeş, Dr. Oncu, Rotariu, Velicĭ ş. a., deşi erau aprópe totdéuna în opositiă, nicĭ-odată nu li-s'au pus contra-candidaţĭ la alegerĭ, ba unii dintre dênşii, chiar la dorinţa episcopului, au fost tot-déuna aleşĭ între asesorii consistorialĭ.

Étă, onorată Redacţiune, o descriere palidă şi fugitivă a alegerilor „libere" din diecesa Aradului!

S.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Roberts stă tot la Bloemfonstein, parcă ar fi înţepenit; Burii ţin încă tot împresurat Wepener; colonelul Plumer, care de trei-orĭ a fost bătut la Mafeking, stă din 6 Aprilie încóce la Gaberones, fără a puté înainta; cercurile militare din Londra sunt fórte îngrijate de neputinţa armatei din Oranje.

Mareşalul Roberts a trimis un raport la Londra, în care dă o viuă icónă asupra stării, în care se află armata sa şi ḑice, că nu se póte gândi la o înaintare, până când nu va căpĕta îmbrăcăminte mai grósă şi mai căldurósă pentru soldaţĭ, carĭ în uniformele lor de acum tremură de frig şi sunt espuşĭ la tot felul de bóle. Mai spune Roberts, că n'are corturĭ, în care sĕ-şĭ adăpostéscă ómenii, că n'are cai pentru artilerią şi vite de tras carĕle cu provisiune. Pe lângă acésta mai sosesce vestea, că „pacificaţii" din Capland încep sĕ se pună érăşĭ în mişcare.

Corespondentul din *Bloemfontein* al ḑiarului „*Morning Post*" scrie acestei foi: „Nu vréu sĕ fiu pesimist, dér cred, că avem lipsă de *250,000 ómenĭ,* décă e sĕ suportăm până la fine acest rĕsboiŭ. Burii au decis, sĕ lupte până la fine. Cei mai puţin decişĭ póte că se vor supune, dér cei mai mulţĭ sunt neînfrânţĭ, şi aceştia séu trebue împuşcaţĭ, séu prinşĭ. Rĕsboiul va dura încă mult şi va costa încă de aicĭ încolo mult sânge şi mulţĭ banĭ."

Despre situaţia dela Bloemfontein generalul bur *Lemmer* anunţă: „Prisonierii spun, că la Bloemfontein *apa* este o marfă rară. Trupele englese stau în taberă spre sud şi nord dela oraş. Tóte fântânile sunt păḑite de soldaţĭ. Locuitorii nu sunt lăsaţĭ la fântânĭ, decât după-ce trupele s'au provĕḑut cu apă".

Intr'aceea lord *Roberts* a trimis la Londra o depeşă, în care face o aspră critică a luptei dela Spionskop. In comentarul, ce-l adauge, el acusă pe *Buller,* care n'a sciut sĕ-şĭ câştige autoritate. Buller pune vina pe *Warren,* acesta le descarcă tóte asupra colonelului *Torneycrof,* care pe rĕspunderea sa a ordonat retragerea. Roberts îi acusă pe toţĭ trei, dér mai ales pe Buller. In urma acésta „Standard" e *informat,* că ministrul de rĕsboiŭ din Londra a rechemat pe *Warren* în Anglia.

Acésta este situaţia Englesilor pe câmpul de luptă din Africa.

SCIRILE ḑILEI.

— 7 (20) Aprilie.

Berlinesii şi visita monarchului. „Berliner Tageblatt" provócă într'un articol pe representanţii oraşului Berlin, ca fără de nicĭ o discusiune şi observare sĕ voteze cheltuelile pentru împrumseţarea stradelor cu ocasia visitei împĕratului Francisc Iosif. Refusarea creditului cerut, ḑice numita fóiă, ar însemna cea mai urîtă necultură faţă cu inaltul óspe şi tot odată ar

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Dela jubileul d-lui T. Maiorescu.

Albumul jubilar.

Craiova, 5 Aprilie 1900.

Pe la 1866, cu ocasiunea conferinţelor séu lecţiunilor poporale, înaugurate de d-l Titu Maiorescu, se înfiinţă în Iaşĭ societatea literară „Junimea", al cărei organ devenì revista „Convorbirĭ Literare", sub redacţiunea d-lui Iacob Negruzzi. Nu sciu, décă póte fi o societate, în ale cărei întrunirĭ sĕ esiste mai multă libertate de discuţiune, un spirit de critică mai obiectiv şi mai fără reservă, şi cu tóte acestea mai puţină susceptibilitate personală. Formalităţĭ de statute şi regulamente nu s'au pomenit în acéstă societate. Décă întreba cine-va, care e scopul şi devisa societăţii, 'i-se rĕspundea: devisa nóstră este „întră cine vré, rĕmâne cine póte". Şi în adevĕr, mulţĭ începuseră a cerceta şedinţele „Junimei". Fiă-care membru putea sĕ ducă cu sine un amic séu cunoscut, care tocmai prin acésta putea sĕ devină membru al societăţii. Insĕ rĕmâneau numai aceia, pe carĭ îi întrunea o adevĕrată iubire de literatură şi sciinţă şi între carĭ se născea astfel un spirit de amiciţiă şi familiaritate. Politica era esclusă. Societatea era numai literară.

Fórte interesante sunt pentru cunóscerea şi caracterisarea acestei societăţĭ „Amintirĭ din Junimea" de d-l Iacob Negruzzi, din carĭ un capitul se află publicat în fruntea albumului, de care voim a vorbi aicĭ. Tonul obicĭnuit al întrunirilor societăţii erau glumele şi veselia, carĭ, împreună cu libertatea şi unitatea de vederĭ în ideile principale, formau cimentul societăţii. Şi, cum ḑice d-l Negruzi, rar s'a putut vedé societate făcênd lucrurĭ serióse într'o formă aşa de veselă.

„Junimea", prin „Criticele" d-lui T. Maiorescu, care era sufletul acestei societăţĭ, şi prin operele literare eşite din sînul ei, a dat o nouă direcţiune literaturei şi întregii nóstre culturĭ. In poesiă a introdus cultul adevĕratului ideal al frumseţei, care ţine sémă de o potrivă de fond ca şi de formă; prin critica în contra neologismelor şi prin rĕspândirea ideilor scienţifice asupra ortografiei şi limbei, a pus scrierea română şi cultivarea limbei literare pe calea cea mai firéscă de desvoltare, pe care se află astădĭ; studiul istoriei naţionale a devenit sub influenţa acestui curent mai obiectiv, mai scienţific.

Acéstă direcţiune a literaturei nóstre, întemeiată pe principiul celei mai sănĕtóse critice, este cea mai adevĕrată şi prin urmare cea mai naţională. Căcĭ literatura şi arta, ca producte ale imaginaţiunei şi simţĕmêntului, nu pot fi decât naţionale, şi cu cât o operă, literară séu artistică, va fi mai adevĕrată şi mai frumósă, cu atât va fi mai originală şi va purta mai lămurit sigilul naţionalităţii autorului sĕu. Ce este mai englezesc, decât temperamentul şi modul de gândire şi de espresiune al eroilor din dramele lui Shakespeare, chiar când sunt luaţĭ din viaţa altor naţiunĭ?!

Principiul stabilit în mod scienţific pentru cultivarea limbei literare, principiu, care tinde a apropia cât se póte mai mult limba cultă de graiul poporului, e mai naţional, decât principiul vechei direcţiunĭ latiniste şi neolatiniste, care prin o reînoire a limbei, contrară legilor ei firescĭ, pregătea o prăpastią între limba poporului şi limba cultă, şi prin urmare punea o piedecă culturei naţionale, cum se póte vedé în scrierile lui Eliade din ultimul period al activităţii sale, în dicţionarul vechiŭ al Academiei Române şi în majoritatea scrierilor literare până pe la 1867.

Erau şi înainte scrierĭ făcute într'o limbă frumósă şi curată românéscă. Cei mai de frunte întemeiătorĭ ai limbei nóstre literare sunt V. Alecsandri, părintele poesiei poporale, C. Negruzzi prin novelele şi epistolele sale, N. Bălcescu, istoricul-poet al lui Mihaiŭ Mitézul şi autorul mărgăritarului literar „Cântarea României", Odobescu, I. Ghica prin „Scrisorile" sale şi „Convorbirile economice"; şi însuşĭ Eliade prin scrierile până pe la 1840 şi prin principiele arătate în prefaţa gramaticei sale din 1828. Şi, urmărind mai departe începutul limbei nóstre literare, ar trebui sĕ ne urcăm în trecut la cronicarĭ şi la traducĕtorii bibliei dela Alba-Iulia, 1648, şi mai ales ai bibliei lui Şerban, dela Bucurescĭ, 1688.

Dér aceste bune începuturĭ fuseseră uitate, şi alte idei şi alte curente abătu-

înjosi Berlinul, căcĭ și barbarii cinstesc și dărueso pe óspele lor.

Timbrul pe anunțurĭ și darea pe bursă. Comisiunea financiară a camerei ungare a ținut alaltăerĭ ședință sub presidența lui Max Falk. Din partea guvernului a fost de față ministru-președinte *Szell* și ministru de finanțe *Lukacs*. Comisiunea a desbătut mai întâiu proiectul de lege despre desființarea competinței de timbru pe anunțurĭ în ḑiare, a timbrului pe călindare, a inseratelor și competința de timbru pe ḑiarele și revistele din străinătate. Proiectul a fost primit de comisiune atât în desbaterea generală, cât și pe paragrafĭ. — A urmat apoi desbaterea proiectului de lege referitor la darea pe bursă. Și acest proiect a fost primit în general. La desbaterea pe paragrafĭ s'au făcut însă câte-va modificărĭ stilare.

Ministrul Wlassics, reînsănătoșat pe deplin, s'a reîntors alaltăerĭ în Budapesta și a luat imediat conducerea portofoliului.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au mai întrat următórele contribuirĭ:

a) *Lista nr. 180*: „*Economia*“ asociaț. de păstr. și anticipaț. în Lugoșiŭ ***10 cor.***

b) *Lista nr. 69* (colectant d-l paroch gr. or. din Rêșnov Ioan Hamsea) ***cu totul 14 cor. și 40 lei;*** și anume: I. *anual*: I. Hamsea paroch 2 cor., G. Hamsea înv. 1 cor., G. Proca dir. șc. 2 cor., G. Butnar înv. 1 cor., II *odată pentru tot-déuna*: G. Butnar cantor 1 cor., Vas. Illie 1 cor., Biserica gr. or. rom. Rêșnov 4 cor., G. Crețu 2 cor., N. Rădăcină 2 Lei, Filip I. Babeș 2 l., A. M. 1 l., G. St. 1 l., I. Stinghe 1 l., A. M. II. 1 l, A. M. Fasolescu 1 l., Tămânceanu 1 l., I. G. Ciocoi 2 l., Ales. Dordea 5 l., Th. Morărescu 1 l., G. B. D. 3 l., Incognito 10 l., Dr. S. 3 l., D. Florian 1 l., I. Precup 1 l., Valeriu Bloțiu 2 l., C. M. Nicolescu 2 l.

Primésca marinimoșii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor.*

Corul plugarilor românĭ din Bod va arangia o producțiune teatrală-musicală împreunată cu dans, Lunĭ în 10 (23) Aprilie 1900, (a doua ḑi de Paschĭ) în sala hotelului „La stejar“. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra. Intrarea: Locul I. 1 cor. Loc II 60 banĭ. Suprasolvirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale publică.

Program: 1) *a*) Irmosul Paschilor, cor mixt de C. Porumbescu. *b*) Oșteanul Român, 6 vocĭ de G. Musicescu. 2) Mama Angheluş̦a, de V. Alexandri. 3) *a*) Serenadă, cor bărb. de H. Marschner. *b*) Cântecul marinarilor, cor bărb. de T. de Flondor. 4) Buzatu la biserică, poesie de Th. Speranță. 5) Teatru „Vecinătatea periculósă“, de Trocariu.

Nou abonament
la
Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Aprilie st. v. 1900

s'a deschis nou abonament, la care învităm pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne (12 fl.); pe șése lunĭ 12 coróne (6 fl.); pe trei lunĭ 6 coróne (3 fl.); pe o lună 2 coróne (1 fl.).

Pentru România și străinătate: pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună 3.50 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușor prin *mandate postale.*

Administrațiunea.

Dela consiliul de epizootii. „Timpul“ din Bucurescĭ raportéză următórele: Consiliul superior de epizootii, după-ce a terminat tóte lucrările propuse de serviciul veterinar, și-a închis sesiunea ordinară.

După-ce s'au admis modificările regulamentelor zonei preventive și liberărei certificatelor, s'a resolvit și cestiunea carantinelor pentru animale, nu numai către Rusia și Bulgaria, dér și către Austro-Ungaria, *de unde ni-a venit în ultimii anĭ pneumoenterita infecțiósă a porcilor* și de unde anul acesta s'a introdus la noi febra afecțiósă printre vite.

Carantinele pentru observarea animalelor, ce se impórtă în România, vor servi și pentru cele ce se expórtă, asigurându-se astfel comerciul nostru de vite, care de sigur se va restabili cât de curênd, căcĭ grație mĕsurilor de poliție sanitară veterinară și a sacrificiilor făcute de guvern, gravele epizootii s'au stins în România.

O mĕsură de o estremă importanță s'a luat în ultima ședință a acestui consiliu superior.

S'a votat un regulament pentru aplicarea tuberculinei la vacile de lapte și vitele puse la îngrășare pentru tăiere; prin acest mijloc se vor dovedi tóte vitele atinse de tuberculosă și se vor înlătura din consumațiune atât laptele lor infectat, cât și carnea afectată de tuberculosă.

Acéstă bólă se ia dela animale la om prin lapte și prin carne, și mĕsura luată de consiliul superior de epizootii, este una din cele mai umane și mai însemnate.

Proporțiile îngrozitóre, ce a luat tuberculosa și la noi în România, ca și în alte părțĭ, și mortalitatea însemnată, ce produce acéstă bólă, trebue sĕ pue pe gândurĭ pe toțĭ ómenii noștri de sciință și sĕ ia mĕsurĭ de prevenirea rĕului, prin tóte mijlócele.

Acestui scop corĕspunde într'o bună și mare parte și mĕsura aprobată de consiliul de epizootii.

D l Dr. Obregia, directorul general al serviciului sanitar, sensibil emoționat de intențiunile consiliului, și-a esprimat mulțumirile sale în ședință publică.

Invitare.

Elevii școlei comerciale superióre gr. or. române din Brașov au onórea a învita onoratul public românesc la petrecerea cu dans, ce va avé loc sub patronagiul dómnei Virginia A. Vlaicu, — pentru sporirea fondului de escursiunĭ al școlei — Marțĭ la 11 Aprilie v. 1900, în sala hotelului Orient.

Intrarea de persónă 1 fl., de familiă 2 fl. 50. Suprasolvirile se vor chita pe cale ḑiaristică.

Inceputul la 8 óre séra.

Comitetul arangiator.

Literatură.

A apărut Nr. 7 dela 1 Aprilie din ***Noua Revistă Română*** pentru politică, literatură, sciință și artă, cu următorul sumar: *Cronica politică și economică*: Șt. Orășanu: Franța și Românii; I. Teodorescu: Crisa economică (Invățământul public și crisa); Dimitrie I. Gheorghiŭ: Situația tesaurului public pe trimestrul Octomvre, Noemvre, Decemvre 1899; — *Cestiunĭ sociale*: Gr. I. Dianu: Societățile de patronagiu: — *Literatură și artă*: Ovid Densușianu: Cincĭ decĭ de anĭ de prietinia; Haralamb G. Lecca: Furtuna (poesiă); L. Rus: Prea Sfinția Sa Nicolae Popea; — *Antropologia criminală*: Dr. N. Minovicĭ: „Istoria închisorilor din România“; — *Mișcarea literară și științifică*: Octav-George Lecca: Familiile boerescĭ române (de I. Nădejde); Ioan Petrovicĭ; O sĕrutare (poemă dramatică); V. Leonescu și T. Duțescu-Duțu. Jianu (legendă națională în versurĭ, în 5 acte); Eugen Vaian: Prosă și versurĭ; Alexandru St. Vernescu: Romanițe (poesii); G. Crăciunescu: Codru și singurătate (poesii); Grigore Crețescu: Școlarii (schiță). — Notițe bibliografice.

Suplimentul I. Scrisorĭ de peste munțĭ de I. Iosif Sceopul. — Din Basarabia. — Casa națională din Sibiiu. — Cântarea bisericéscă de A. Podoleanu. — Dela „Societatea de sciințe din Bucurescĭ“ de Emil Staicu. — Ateneul din Slatina de Dionisie Olinescu. — Din Botoșanĭ. — Tabloul pictorului G. Popoviciŭ. Suplimentul II. La redacția de I. I. Sceopul. — Glosă de Ion C. Bistrițeanu. — Sănducu de Du Midi. — Pe scările tribunalului (Din viața țărănéscă) de Em. Părăeanu.

*

Moda Ilustrată. Nr. 14 al acestei practice foi de modă aduce pe pagina primă: Două costume de cicliste, pe a doua și a treia modele pentru lucrurĭ de mână în stil și metodă nouă, cărora le urméză multe și frumóse grupurĭ de toalete și vestminte pentru femei și fete tinere. Ca în tot deauna, conține și de astă dată un supliment ce represintă un tipar de Cache-Corset, precum și o parte literară.

*

Vinurĭ din póme, de *Grigorie Halin*. prof. la școla agronomică din Cernăuțĭ. Este o carte de 96 pagine, în care se dau esplicații și invățăturĭ amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot feliul de vin și must din felurite póme; carĭ póme sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 23 cr.)

NECROLOG. Adĭ diminéță vĕduva **Reveca Nicolae Găitanariu** născ. **Onițiu** și-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului în al 84-lea an al etății sale, și al 64-lea an al vĕduvirei, împărtășită fiind cu Sf. Taine ale muribunḑilor.

Rĕmășițele pământescĭ ale defunctei se vor așeḑa spre odihnă eternă Sâmbătă în 8 (21) Aprilie a. c. la 3 óre p. m. în cimiteriul Bisericei S. Nicolae din Brașov Scheiu, din al căreia palacris se vor ridica.

Despre acéstă durerósă perdere încunosciinţăm pe toțĭ amicii și cunoscuții rĕposatei.

Fie-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată.

Brașov, în 5 Aprilie 1900.

Jalnica Familiă.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 20 Aprilie. In cercurile politice de aicĭ este mult comentat ceea-ce scrie „Bud. Hirlap“ despre călĕtoria monarchului în Berlin, care, ḑice, stă în legătură cu marile schimbărĭ din Balcanĭ, mai ales în Bulgaria, unde lucréză mâna Rusiei.

Bloemfontein, 19 Aprilie. Plóia de erĭ a inundat tabĕra de aicĭ; curentul de apă a răpit o mare parte a corturilor trupelor.

Rectificare. In foița numĕrului nostru de erĭ pag. 3 colóna 4, rêndul al 11-lea de jos în sus, este a se ceti: „în starea *consciinței depline*“... în loc de „în starea consciinței curate“...

DIVERSE.

Clopotele dela Corneville. Din incidentul representării a 1800-a a operetei „Clopotele din Corneville“ în Paris, foile de acolo publică un mic intermezzo interesant. Un parisian, în călĕtoria sa prin Normandia, se abătŭ și pe la orășelul din marginea rîului Isle, Corneville, care prin opereta lui Planquette a devenit atât de vestit în lume. Cel dintâiŭ lucru al parisianului a fost, sĕ se urce în turnul micei biserici din Corneville sĕ vadă clopotele acele fermecătóre, carĭ cu sunetul lor plin de bucuriă au alungat pe unchiașul „Gasparone“ și carĭ au inspirat pe Planquette sĕ scrie acea operetă. Cât de mult a fost surprins călĕtorul, când colo el vede, că biserica n'are clopote. Comuna adecă e fórte sĕracă, așa încât nu póte sĕ-și cumpere clopote. Cu atât mai mare e meritul lui Planquette, deórece s'a arătat, că întrégă opereta este un product al fantasiei sale. Când în Paris a ajuns scirea, că orășelul Corneville n'are clopote, îndată s'a format un comitet, care a început a colecta banĭ pentru cumpărarea de clopote. In fruntea comitetului se află marchisul La Rochetulon. Până acum deja colecta a ajuns la un resultat destul de frumos, așa că în scurt timp se vor auḑi într'adevĕr clopotele din Corneville. Și décă undele rîului Isle se vor amesteca cu sunetul doios al clopotelor, póte se va afla apoi în Corneville un adevĕrat Serpolette, care îmbrățișând pe un adevĕrat Germain, va aduce laude de mulțămire lui Planquette. Er bĕtrânul preot din Corneville într'o frumósă ḑi de Duminecă va predica credincioșilor sĕi, ḑicêndu-le: Iubiții mei, rĕu fac cei ce înjură teatrele, fiind-că ceea ce au negles episcopii noștri, au făcut'o preoții Thaliei. Acestora le putem mulțumi numai, că pe lângă sunetul clopotelor putem lăuda pe Dumneḑeu!

---

seră literatura pe căi false. Unii tindeau sĕ apropie limba română de cea latină, Eliade de cea italiană, socotindu-le pe amêndouĕ ca douĕ dialecte ale unei singure limbĭ, cum spune în „Paralelismul între dialectul român și cel italian“; ér alții întrebuințau cu grămada galicisme séu frase și cuvinte francese. Aron Pumnul, profesor de limba și literatura română la Cernăuțĭ, apucând drumul opus latinisării, drumul purismului esagerat, voia sĕ creeze chiar și terminologia scienţifică numai din tulpina graiului poporan și ḑicea: *limbămênt*, în loc de *gramatică*, *stelamênt* în loc de *astronomiă*, *însemnămênt* ș. a.

Lumina adusă în acest caos de societatea „Junimea“, prin organul ei „Convorbirĭ Literare“, a fost un eveniment fericit în istoria literaturei nóstre. Și lucru ciudat, acéstă nouă școlă, care predica respectarea și desvoltarea caracterului național al limbei și al poporului român în cultivarea literaturei, a întêmpinat dela început antagoniștĭ, care o combăteau cu înverșunare tocmai pe tema cosmopolitismului. Insă cu tótă oposițiunea, ce i-s'a făcut, atât dincóce, cât și dincolo de Carpațĭ, noua direcțiune și-a înmulțit pe fiă-care ḑi aderenții, s'a rĕspândit și a devenit un curent puternic, pe care înzadar se mai încércă unii pseudocriticĭ a-l combate*). El cresce mereu și e îmbrățișat cu simpatiă de nouĕle generațiunĭ ale națiunii române de pretutindenĭ. Căcĭ, după cum ḑice o maximă vechiă, „mare e adevĕrul și învinge“.

Intemeiătorul acestei direcțiunĭ a literaturei nóstre, a împlinit la 15 Februarie a. c. 60 de anĭ. Cu acéstă ocasiune membrii cercului literar al Junimei, carĭ se aflau în capitală, au presentat d-lui T. Maiorescu un frumos album, *cu portretul d-sale* și cu titlul: „*Lui Titu Maiorescu, omagiu, 15 Februarie 1900*“. Tot atuncĭ s'au trimis d-lui Maiorescu numĕróse felicitărĭ. Din Craiova, afară de simpaticele și căldurósele urărĭ ale membrilor clubului „Junimea“, al cărei președinte de onóre e d-sa, i-s'a trimis încă următórea telegramă din partea profesorilor liceului și al școlei normale de învĕțătorĭ: „Cu ocasiunea aniversării sale sexagenare, subsemnații aduc respectuósele lor omagii ilustrului profesor și orator, întemeitorului nouei direcțiunĭ, adevĕrat național, în literatura și cultura română; și-i urĕză încă mulțĭ anĭ pentru continuarea și desĕvêrșirea operei sale“.

D-l T. Maiorescu merită aceste omagii nu numai ca critic, ca om de litere și ca profesor, ci și ca politic, ca om de stat. Activitatea sa ca deputat în Camera legislativă, ca senator și de douĕ-orĭ ministru; articolele sale politice, ca d. e. mult criticatul pe-atuncĭ articol din „Deutsche Rundschau“, care a determinat întórcerea României spre tripla alianță; discursurile sale parlamentare, în carĭ sub o formă elegantă și cu o logică irresistibilă espunea principiile partidului, din care făcea parte, cu un larg spirit de toleranță apĕra instituțiunile și libertățile nóstre chiar față cu membrii din partidul liberal, și cu o rară finețe de ironiă sfîrcuia și continua a biciui erorile adversarilor — discursurĭ, carĭ se află publicate în trei volume până acum, cu interesante studii istorice asupra politicei și evenimentelor contimporane din România — întrega acésta activitate nu puțin a tras în cumpĕna politicei nóstre interióre și esterióre.

(Va urma.) X...

*) Vedĭ așa ḑisele „Critice“ ale lui Gherea și unele ciudate articole din „Noua revistă română“.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Rochii de Mătase-Damast fl. 9.00

și mai sus! — 12 metri se trimite libere de vamă și porto. — **Mostre** *se trimit imediat.* — **„Mătăsuri Henneberg“** negre, albe și colorate, **dela 45 cr. până la fl. 14.65 metru.** (4)

G. HENNEBERG fabricant de mătăsuri (liferant al curți c. și r.) **Zürich.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 18 Aprilie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.25
Renta de coróne ung. 4%	93.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	101.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.80
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.60
Bonuri rurale ungare 4%	92.60
Bonuri rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	164.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.50
Renta de argint austr.	99.05
Renta de hârtie austr.	98.95
Renta de aur austr.	98.65
Losuri din 1860	136.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	126.20
Acții de-ale Băncei ung. de credit	182.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	229.30
Napoleondori	19.26
Mărci imperiale germane	118.35
London vista	242.82½
Paris vista	96.40
Rente de coróne austr. 4%	98.90
Note italiene	90.40

Cursul pieței Brașov.

Din 19 Aprilie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.98
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.80
Napoleond'ori.	Cump.	19.10	Vênd.	19.16
Galbeni	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusesci	Cump.	253.—	Vênd.	—.—
Mărci germane	Cump.	118.40	Vênd.	—.—
Lire turcesci	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Anunț.

In Dumineca Tomei 16 Aprilie st. v. a. c. la 10 óre a. m, se va ține **în sala de ședințe** a comitetului parochial **dela Biserica Sf. Nicolae** a doua licitație publică pentru arêndarea **Muntelui Sf. Ilie** din județul Prahova. (România.)

Doritorii au să-și înainteze *ofertele lor în scris*, în care *să fiă indicată și cu litere suma oferită*, până la timpul amintit, la Epitropul: **Sterie Stinghe**, piața Prundului, nr. 18.

Brașov, 6 (19) Aprilie 1900.

2 2 3 **Biroul comitetului.**

Dela Tipografia „AURORA“ A Todoran

din Gherla — Szamosujvár,

se pot procura următórele cărți:

Cuvêntări pe Duminecĭ. Tom. I. de renumitul orator — în Domnul adormitul — Iustin Popfiu, 48 predicĭ pe 38 Duminecĭ 2.20

Cuvêntărĭ bisericescĭ (acomodate pentru orĭ-ce timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II. 1.20

Cuvêntări bisericescĭ (pe Duminecĭ) de Ioan Papiu. Tom. III. 1.20

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sérb. de peste an de I. Papiu 1.50

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de I. Papiu 1.50

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ. Din autorĭ renumiți, prelucrate de Tit Budu, vicar . . . . . 1.—

Catechese pentru pruncii școlarĭ de Tit Budu, vicar . . . . . —.40

Cuvinte de aur séu învățăturĭ înțelepte date de un părinte fiiului séu, din operele lui J. H. Campe, trad. de I. Sonea —.80

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sfințiĭ părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroș . . . . . —.25

Manual catechetic pentru primii anĭ școl. de Basiliu Rațiu . . . . . —.40

Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului . . . . . —.80

Predice pe tóte Duminecile și sérbăt. de peste an, de Dr. Em. Elefterescu 1.50

Rugăciunea D-lui, Tatăl nostru, esplicată pe scurt de I. Boroș . . . . —.10

Tipicul preoțesc din cărțile rituale, prelucrat de Tit Budu, vicar . . . . —.50

Istoria icónei Pr. C. Verg. Maria dela Nicula . . . . . —.10

Amintirĭ din Grecia de Teodor Bulc profesor gimn. . . . . —.60

Bocete, adecă cântărĭ la morțĭ, adunate de I. Pop Reteganul . . . . . —.40

Nu mĕ uita, Colecțiune de versurĭ funebrale, urmate de iertăciunĭ, epitafe ș. a. —.25

Omul și lumea, cântărĭ funebrale de Aron Boca Velcherianul . . . . —.08

Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul . . . . . —.10

Buchetul. Culegere de cântece, culese de I. P. Reteganul, broșat . . . —.25

Barb Cobzarul. Novelă orig. de Emilia Lung . . . . . —.10

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu . . . . . —.06

Cântul în școla poporală De Iuliu Pop, învęț. Năsĕud, Praxă. Teorie. Cânturĭ —.30

Cartea plugarilor séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor și celelalte ramurĭ ale economiei de I. Georgescu . . . . —.25

Cartea ilustrată pentru copiiĭ și copile. Cu 18 ilustrațiunĭ, de G. Simu . . —.25

Codreanu, Craiul codrului, de George Simu . . . . . —.06

Cântărița. Novelă de Dem. Dan —.15

Carmen Sylva, Prelegere publică ținută prin V. Nicóră, prof. gimn. — Cu portr. M. Sale Reginei Romaniei. . . . —.10

Chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de P. Reteganul . . . . . —.28

125 Chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc . . . . . —.12

Cu vêrful penei Scrierĭ satirico-humoristice de Anton. Popp. I. Monológe. II. Humor și satiră. O broșură fórte petrecętóre —.40

Din poveștile lui Esop de Aron Boca Velcherianul . . . . . —.08

Dialogul Țiganului cu S. Petru în pórta raiului, de Aron Boca Velcherianul —.25

Două turturele de aur. Poveste de Laur. Ciorbea . . . . . —.12

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu . . . . . —.30

Dile negre. Versurĭ de Petrea dela Cluș — cu o prefață de G. Simu . . —.15

Economia pentru școlele poporale, de T. Roșiu. Ed. II . . . . . —.15

Felicitărĭ în poesii și prosă la Anul-Nou, diua nascerei și diua numelui cătră tată, mamă, moș, unchiu, mătușe, nănașĭ, tutorĭ, preoțĭ, învęțătorĭ și binefăcętorĭ, precum și alocuțiunĭ și vorbirĭ cu diferite ocasiunĭ școlastice, de George Simu . —.20

Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher. —.08

Geografia și Istoria în școla poporală. Manual compus conform planului de lecțiunĭ a d-lui V. Vetri pentru cl. IV., V., VI., de T. Petrișor, învęțător . . —.40

Gruia lui Novac . . . . . —.10

Horia lui Pintea Vitézul . . . —.10

Imperăția țiganilor pe vêrful unui plop de A. Boca Velcherianul . . . . —.08

Indreptar pentru ortografia română. Regule esplicate și prelucrate pe basa proiectului de ortografiă al Academiei —.12

Ifigenia în Tauria. Tragedią în 5 acte. După Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulf . . . . . —.30

Lira Bihorului. Balade poporale de Antoniu Popp . . . . . —.20

Lira Sionului séu cantarea sĕrbătorilor. — poesii religióse-morale, lucrate după Sf. Scriptură, de A. Boca Velcherianul. Cu o precuvêntare de G. Simu . . . . —.25

Meriade dela școlă séu învęțăturĭ pentru popor, culese din diarul unui școlar, de Dr. Georgiu Popa . . . . . —.60

Miseriile sociale Novelă de P. C. Z. Rovinar . . . . . —.15

Musa Someșană. Poesii poporale române din jurul Năsĕudului. Adunate și aranjate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade —.25

N-rii 76 și 77. Narațune istorică după Wachsmann, de I. Tanco . . . . —.20

Nopțĭ de iarnă. Novele pentru popor de G Simu . . . . . —.60

Opsagurĭ. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul —.40

Păcălitul. Monolog comic de Antoniu Pop. Prețul . . . . . —.04

Poesii de Vasiliu Ganta-Buticescu —.60

Povestea Pascului séu credința deșértă poporală. De Ar. Boca Velcherianul —.08

Părintele Nicolae. Schiță din viața preoților, de G. Simu . . . . . —.30

Pietatea poporului român séu cântărĭ evlavióse pentru cei-ce merg la mănăstire, la locurĭ sfinte și în procesiunĭ. Compusă de doi preoțĭ gr. cat. Murășenĭ din diec. gr. cat. a Oradei-marĭ . . . . . —.10

Păcală și Tândală. Poveste de G. Cătană . . . . . —.10

Prietenul sătenului român. Sfaturĭ în formă de dialog pentru elevĭ și adulțĭ, compus de I. P. Reteganul . . . . —.30

Proba de foc. Comedią într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan . . . . . —.15

Prin mórte la victoriă. Comedią într'un act de A. Kotzebue, localisată de Irina Sonea-Bogdan . . . . . —.10

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé . . . —.06

Poveștile Bănatului. de George Cătană, învęțător. Tom. I, II, III á 25 cr., tóte 3 tomurile . . . . . —.65

Regulĭ și sfaturĭ bune pentru pruncii școlarĭ, de Ar. Boca Velcherianul . —.10

Românul în sat și la óste, apreciat din cântecile lui poporale de Ioan Pop Reteganul . . . . . —.15

Rîsete și zîmbete de Tit. V. Gheaja —.30

Schițe din Italia de Teodor Bulcu, profesor gimn. . . . . 1.—

Să audim! Toaste pentru tot felul de pers. și ocas, de Tit. V. Gheaja . —.20

Suspine și zîmbete de Ant. Pop —.40

Trandafir și viorele. Poesii poporale de I. P. Reteganul. Ediția a III. . —.30

Țiganul la mănăstire. Poveste în versurĭ de Ar. Boca Velcherianul . . —.08

Țiganul în Raiu. Poveste în versurĭ de Ar. Boca Velcherianul . . . . . —.08

Țiganul și Magnatul séu vraja și farmecele poporale, de A. B. Velcher. —.08

Ultimul sichastru. Tradițiune de George Simu . . . . . —.06

Versurĭ de dor, adunate din poeții românĭ de A. . . . . —.25

Indreptar teoretic și practic pentru învęțământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan. Ediția III. 1.20

Omul. Noțiunĭ din Anatomie și fisiologie și regulĭ igienice pentru conservarea sănętății și a corpului omenesc, de George Cătană . . . . . —.25

Orar General pentru școla română cu 6 clase și cu un singur învęțător, de Georgiu Magyar . . . . . —.40

Cărți de rugăciunĭ:

Icóna sufletului. Carte de rugăciunĭ și cântărĭ bisericeștĭ, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea măritului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păteașiu, preot gr. cat. în Hotoan. Ediț. V., corésă și amplificată. — Legată simplu . . . . . —.50
legată în pânză . . . . . —.80
„ „ piele 1.60
„ „ catifea . . . 2.50–3.80

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumos ilustrată. — Prețul unui esemplar legat simplu . . . . . —.50
legat cu pânză . . . . . —.80
„ „ piele și aurit . . 1.60
„ „ legătură de lux 2.50–3.80

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericeștĭ, fórte frumos ilustrată pentru pruncii școlarĭ de ambe sexele. — Prețul unui esemplar legat . . . . . —.22

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii școlarĭ de ambe sexele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat . . . . . —.10

Visul Prea Sfintei Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciunĭ frumóse. Prețul unui esemplar legat și espedat franco este . . . . . —.12

Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețul unui esem. legat și spedat franco —.12

Din „Literatura poporală“.

Nr. 1. **Moș Toma Bădiceanu,** vestitu-caraghios al economilor de vite (Mocanilor) din Săcele, de Domețiu Dogariu. Prețul . . . . . —.06

Nr. 2. **Vlad Hoțul** dela Săcele, de Domețiu Dogariu. Prețul . . . . . —.06

Nr. 3. **Insurătórea Sórelui** (basm) de Domețiu Dogariu. Prețul . . . . —.06

Nr. 4. **Fiul bucătăresei împĕratului** (basm) de Domețiu Dogariu . . . —.06

Nr. 5. ***Vacarelul*** *(basm)* de Domețiu Dogariu . . . . . —.06

Nr. 6. **Diana,** dîna munților și **Fata de împĕrat** cu mâinile tăiate (2 basmurĭ), de Domețiu Dogariu. Prețul . . . . —.06

Nr. 7 **Cincĭ dialogurĭ** întocmite pentru eleviișcólei popor. menite ca producțiunĭ la esamene și alte festivitățĭ școl., de Domețiu Dogariu . . . . . —.10

Cărți de școlă

aprobate și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicestĭ, de Vasile Petri.

Nou Abecedar românesc. Ediția III., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul seu nr. 16.006 din 1889. Prețul unui esemplar legat. . . . . —.25

Legendar séu carte de cetire pentru școlele poporale. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Ediția X., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul sĕu nr. 11.295 din 1889. Un esemplar legat . . . . . —.50

Biblioteca teatrală a „Aurorii“.

Nr. 1. **Calea drĕptă e cea mai bună** Comedią într'un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Darabant . . . —.10

Nr. 2. **Paza Maicii sfinte.** Dramă în 4 acte, localisată de Ant. Popp . . —.12

Nr. 3. **Otrava de hârciogĭ.** Comedią într'un act, de Ant. Popp . . . . —.08

Nr. 4. **Pedepsirea vanitățiĭ.** Dramă într'un act, trad. din limba francesă de At. Bologa . . . . . —.10

Nr. 5. **Discreția fără voią.** Comedią într'un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Darabant . . . . . —.12

Nr. 6. **Crescătorul.** Comedią într'un act de A. Kotzebue. Localisată de C. Darabant . . . . . —.12

Călindarul „Aurorei“ pe an. 1900. Prețul unui esemplar . . . . . —.30
prin postă franco . . . . . —.35
6 esemplare spedate franco . . . 1.60

„Călindarul Plugarului“ pe an. 1900. Prețul unui esemplar . . . . . —.25
spedat prin postă . . . . . —.30

Tot de aicĭ se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute orĭ și unde.

Recuisite de scris pentru școlă și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficióse.

Catalóge și computurĭ se trimit gratis și franco orĭ și cui.

Tóte cărțile de mai sus se pot procura direct și dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.